

IMF VE SOSYAL GÜVENLİK

Aydınlık Dergisi, 25 Temmuz 1999

Yıldırım Koç

Ulusötesi sermayenin beyni ve sözcüsü IMF niçin sosyal güvenlik sistemimizi çökertmek istiyor?

Bunun birinci nedeni, ideolojik. Sermayedar sınıf, İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarından 1970'li yıllara kadarki "Altın Çağ"ında sosyal devleti kabul etmişti, kabul etmek zorunda kalmıştı. Sermaye, kapitalizmin günümüzdeki durgunluk ve krizler çağında ise sosyal devleti reddediyor. Sosyal devlet ve SSK gibi kuruluşlar bu nedenle hedef durumunda. İkinci neden, çağımızda önemli miktarlara ulaşan emeklilik fonlarını özel sigorta şirketlerinin, çok karlı bir alan olan sağlık hizmetlerini de özel sağlık şirketlerinin denetimine verme çabası. Bunlar olayın bir boyutu. Ancak en az bu kadar önemli bir başka boyutu daha var.

Devlet basitçe bir sınıfın diğer bir sınıf üzerinde baskı ve tahakküm aracı değildir. Özellikle Türkiye gibi bağımsızlığını bir ulusal kurtuluş savaşı ile elde etmiş ülkelerde, devletin sınıflarüstü bir boyutu da vardır. Ayrıca, ulusötesi sermayenin ve emperyalizmin, çağımızda gelişmekte olan ülkelerde devletleri zayıf düşürücü politikaları da hesaba katıldığında, ulus devletin savunulması, işçi sınıfının da önde gelen görevi olur. Emperyalizm, sömürgeleştiremediği bazı devletleri ve ülkeleri, bir taraftan bölgesel çatışmalar yoluyla zayıflatır, böler, parçalar. Böylece de sınıfsal hakimiyetini pekiştirmeye çalışır. Diğer taraftan ise, "devleti küçültelim" anlayışını yayar, ulus devleti zayıflatır, ulus devletin kendi halkı ile olan ilişkilerini ve bağıny iyice azaltır ve böylece devlet üzerindeki hakimiyetini artırır. Günümüzde Avrupa Birliği ülkelerinin büyük bir bölümünün PKK'ya veya daha genelinde Kürtçü hareketlere verdiği desteğin arkasındaki mantık, budur.

Ulusötesi sermaye, devleti içten nasıl zayıflatır ve yıkar? Bunda, devletle halk arasındaki bağıny zayıflatılması ve koparılması temel hedeftir. Devlet eğer basitçe bir sınıfın diğer sınıflar üzerindeki baskı aracı olsaydı, böyle bir bağ olmazdı. Ancak günümüzde devlet, sosyal hukuk devleti kimliğiyle, vatandaşla farklı bağlar kurmuştur. Ayrıca, ulusötesi sermayeye karşı direnmede ulus devletin önemi de ortadadır. Ulusötesi sermaye, ulus devleti zayıflatmak için bu bağa saldırmaktadır.

Türkiye'de bazı hükümetlerin programlarında ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın raporlarında, devletin görevinin güvenlik, yargı ve özel sektörün yeterli olmadığı yerlerde altyapı yatırımlarının yapılmasıyla sınırlı olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu anlayış, ulusötesi sermayenin çıkarları doğrultusunda ulus devleti zayıflatma programıdır.

Sosyal güvenliği ve SSK'yı çökertenler, devletle vatandaş arasındaki önemli bir bağıny yoketmektedir. Devletine güvenmeyen ve sıkıntılı gününde devletine sığınamayan bir kişi, devletine de sahip çıkmaz. Özelleştirmeler yoluyla kamu kesiminde istihdam azalır ve kamu kesiminde çalışmanın güvencesi ve bazı ayrıcalıkları ortadan kalkarsa, devletine sahip çıkan azalır. Eğitim ve sağlık paralı hale gelirse, toplu taşımacılık özelleştirilirse, sosyal devletin diğer kırıntıları da yok edilirse, devletle vatandaş yabancılaşır.

Bunları okuyanlar arasında, "daha iyi ya, devletin sınıfsal kimliği iyice ortaya çıkar," diyenler olabilir. Ancak böyle düşünenlerin, özelleştirme, sosyal devletin çökertilmesi, SSK'nın tahrip edilmesi, tarım ve hayvancılığa verilen desteğin kaldırılması konularında IMF ile aynı çizgide olduğunu da gözden kaçırmamak gerekir. Bugün işçi sınıfımız ve halkımız için yararlı olan, ulus devletin daha demokratikleştirilerek, sosyalleştirilerek ve hukuk devleti kimliği geliştirilerek, güçlendirilmesidir. İşçi sınıfımızın sınıfsal çıkarları ile ulusal çıkarları çağımızda çakışmaktadır, bütünlük içindedir. IMF'ye karşı çıkmak, hem sınıfsal, hem ulusal bir görevdir.

IMF ÖNERİLERİ

5 Nisan 1994 istikrar programının ardından IMF ve Hükümet, gözlerini kamu kesimi işçilerinin toplu sözleşme uyarınca alacakları zamma dikti. 4 Haziran 1994 günü Başbakan Tansu Çiller ve Başbakan Yardımcısı Murat Karayalçın, toplu sözleşmelerin dördüncü dilim zamlarının ödenemeyeceğini bildirdi. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplandı ve öneriyi reddetti. Gerginlik yavaş yavaş tırmandı. 12 Temmuz 1994 günü TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların genel merkez yöneticileri ve şube başkanları TÜRK-İŞ Genel Merkezinden Başbakanlığa yürüdü. TÜRK-İŞ 20 Temmuz 1994 günü ülke çapında iş başında iş durdurma kararı aldı. Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütlerin genel başkanları 19 Temmuz 1994 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezinde yaptıkları toplantıda, bu genel eylemi destekleme kararı aldılar. 20 Temmuz 1994 genel eylemi büyük ölçüde başarılı oldu. Toplu sözleşmelerin dördüncü dilim zammı, gecikmeli olarak, alındı.

Bunları niye hatırlattım?

Bir süredir, "acaba ne zaman gündeme gelecek?" diye beklediğim bir gelişme uç vermeye başladı. Bilal Çetin, Radikal Gazetesi'nin 10 Eylül 1999 günlü sayısında yayımlanan yazısında, IMF heyetinin kamu kesimi toplu sözleşmelerine yönelik taleplerini açıkladı.

Bilindiği gibi, 27 Mart 1999 tarihinde imzalanan protokol uyarınca, kamu kesimi işçilerinin 1 Temmuz veya 1 Eylül tarihlerinde alacakları zam, bir önceki altı ayda gerçekleşen enflasyonun ücretlere eklenmesi sonrasında yüzde 5'lik ek bir zammın daha yapılmasıyla bulunmaktadır. Örneğin, 1 Mart ile 31 Ağustos 1999 döneminde tüketici fiyatları yüzde 25,5 oranında arttı. Buna göre, kamu kesimindeki ücretler önce yüzde 25,5 oranında artırıldı. Ardından yüzde 5'lik bir zam daha yapıldı. Böylece, toplu sözleşmelerin ikinci döneminde yüzde 31,78 oranında bir zam uygulandı.